

GREENING DEFENCE

Klímabiztonsági szakértői workshop

Január 27-én, csütörtök délután a Brit Nagykövetség *Greening Defence* (A védelem „zöldítése”) című eseményt szervezett a rendkívül elegáns nagyköveti rezidencián. A rendezvényre a Magyar Hadtudományi Társaság (MHTT) is meghívást kapott, amelyet Szenes Zoltán elnök, Ráth Tamás, a Haditechnikai Szakosztály elnöke, Kovács Ferenc, a Védelmi Infrastruktúra Szakosztály elnöke, doktoranduszok és biztpol szakos mester hallgatók (összesen 9 fő) képviselt. A program előadásokból és szakmai megbeszélésekből állt, amelyet egy kötetlen, kapcsolatépítésre szolgáló fogadás követett. Az eseményt Paul Fox, az Egyesült Királyság budapesti nagykövete és Dr. Németh Gergely, a HM védelempolitikáért felelős helyettes államtitkár nyitotta meg. Mindkét vezető hangsúlyozta

a fegyveres erők felelősségét a környezetvédelem és fenntartható fejlődés területén, aminek megoldásához nemzetközi együttműködés szükséges, hiszen a globális klímaváltozás minden államot és régiót érint. Ahogyan az élet egyes területein, úgy a katonai szegmensnek is adaptálódnia kell a környezeti változásokhoz.

Magyarország számára is kiemelt fontosságú a klímaváltozás kérdése, az elsők között ratifikáltuk a párizsi egyezményt, és 2013-ban létrejött a magyar Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia is.

Az első előadó Ben Bekkering ny. altengernagy (Hollandia), a 2019-ben alakult Klímával és Biztonsággal foglalkozó Nemzetközi Katonai Tanács ([International Military Council on Climate and Security \(imccs.org\)](https://www.imccs.org)) tagja a klímaváltozás biztonságra gyakorolt hatásairól beszélt. A védelmi szféra aspektusából kiemelte az időjárás szerepét, hogy ma már a „milyen az idő”

helyett a „miért ilyen az idő” kérdést kell feltenni. Az IPCC (ENSZ Éghajlatváltozással Foglalkozó Kormányközi Szervezet) egyik felmérése alapján 2100-ra – ha nem tesz semmit az emberiség - oly mértékben fog megemelkedni a légkör hőmérséklete (5-8 fokkal), hogy nem lesz élet a bolygón. A problémát fokozzák azon államok, melyek nem fogadják el a 21. századra kialakult nemzetközi rendet (pl. Kína, Oroszország), a nem állami szereplők (szervezett bűnözői csoportok, terrorista szervek stb.), valamint az egyre kevésbé egységes nyugati társadalom. Az energiaátalakítás és a klímaváltozás kéz a kézben járnak és növelik/felgyorsítják napjaink bizonytalan biztonsági környezetét. A Száhel térsége vagy Szomália proxy színteret biztosít, hiszen ezen területeken jelennek meg leginkább azon veszélyek, melyek a globális klímaváltozásból fakadnak. Ehhez hozzájárulnak olyan trendek, mint a növekvő lakosság, a gyenge kormányzat, az extrémizmus, valamint a növekvő bűnözési ráta. Mindezen tényezők hozzájárulhatnak a migráció megindításához, mely közvetlenül is kihathat az európai régióra.

Stratégiai fontosságú terület az Arktisz, ahol a problémákat az olvadó jégtaikaró, az útvonalak hajózhatósága, valamint az energiaforrásokhoz való hozzáférés jelenti. Itt minden nagyhatalom érdekei érvényesítésére törekszik, de különösen Oroszország próbálja militarizálni a régiót. Az arktiszi jégolvadással a jelen tendenciák alapján a jövőben a Föld sokkal sötétebb és melegebb lesz.

A vízkérdés is szorosan összekapcsolódik a klímaváltozással, és nem csak a gazdaság miatt, hanem az alapvető létfenntartás okán. A nagyfolyók sok ember számára biztosítanak vizet, azonban a különböző gátak építése blokkolhatja ezt mások elöl, amely komoly konfliktusokhoz vezethet regionális szinten. Ugyanakkor a gleccserek eltűnésével egyes folyók akár ki is száradhatnak, melyek szintén regionális nézeteltérésekhez vezethetnek. A szélsőséges időjárás miatt számos térségben vagy aszály van, vagy árvíz borítja el a városokat, kísérve különböző hurrikánnal vagy ciklonnal. Ezek a jelenségek már nem ritkán fordulnak elő, hanem folyamatosan számolni kell velük. A biztonságról alkotott képet kell a klímaváltozáshoz formálni, és nem fordítva. A fegyveres erőknek már nem lehet kifogásuk, nekik is cselekedniük kell: alkalmazkodni kell és enyhíteni ezeket a problémákat.

A brit védelmi nézőpontot Richard Nugee ny. altábornagy mutatta be. A brit vezérkari akadémia (RCDC) volt parancsnoka a védelmi szféra a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos legfontosabb feladatának az új technológiák befogadását, a rezilienciát és rugalmasság kiépítését, valamint a kibocsátás csökkentését emelte ki. Szerinte is lényeges, hogy a katonai erőket is bevonjuk a klímaváltozás hatásainak csökkentésébe, a haderők is keressék a „hogyan” kérdésekre a választ. A haderők felelőssége van, hiszen ugyanúgy használják a környezetet,

a földet, a vizet. Szerinte két fontos feladata van a fegyveres erőknek: alkalmazkodni a környezethez és fenntartani a hadműveletek szabadságát. Arra is kell gondolni, hogy a légkör felmelegedésével a külföldi hadgyakorlatok egyes régiókban lehetetlenné válnak nyáron. A járműveket is hűteni kell, a felszereléseket is át kell alakítani a megváltozott körülményekhez. Ilyen fejlesztések lehetnek a hibrid járművek, a távirányítású hajók és az elektromos járművek. A lényeg, hogy működésük hosszú távon is fenntartható legyen.

A másik fontos kérdéskör, hogy van-e vagy lesz-e a hadseregnek jogosultsága működni ebben a környezetben. A cél, hogy lecsökkentsék a fegyveres erő karbon lábnyomát a minimumra. E tekintetben a NATO is segíthet, hiszen egy olyan összekötő kapocs az államok között, amely a környezetvédelmi problémák közös megoldására megfelelő platformot biztosít.

A magyar nézőpontot és projekteket Wágner Tamás (HM Védelemgazdasági Hivatal) mutatta be a Magyar Honvédség képviselőjében. Magyarország számára az energiakérdés nagyon fontos, a megújuló energiaforrások vannak fejlesztés alatt, kormányzati projektek segítik a rugalmasságot és a hatékonyságot az energiaszektorban. Elmondta, hogy számos projekt fut az MH-ban, például napelemek installálása az épületek tetejére, új, jobban szigetelő nyílászárók beépítése, vezetékek és fűtőrendszerek felújítása. Fontos kérdés ezen megújuló forrásokból származó energia tárolása, erre hozott fel egy új cseh innovációt példaként.

A negyedik előadásban Mat Roberts (UK) volt fenntarthatósági igazgató egy védelmi fővállalkozónál mutatta be az üzlet és a fenntarthatóság kapcsolatát. Az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célokkal (SDG 2030) kezdte meg előadását, leginkább az átláthatóságra, a „mit” és „hogyan” kérdésekre helyezte a hangsúlyt. A fogyasztói társadalom, a befektetői közösség, valamint a társadalmi érték hármását említette meg, melyek elengedhetetlenek a védelmi képességek fenntartható fejlődéssel és a globális klímaváltozással összeegyeztethető megújításához. Lényeges elemként vetette fel a védelmi közösség szerepét a jövőben, ugyanis csak ez a közösség lesz képes arra, hogy a különböző véleményeket és érdekeket közös nevezőre hozza.

Végül Damien Plant korábbi brit védelmi attasé, környezetvédelmi szakértő a Glasgowban megtartott COP (a Párizsi Környezetvédelmi Konferencia) 26 tanácskozáson szerzett élményeiről és tapasztalatairól beszélt. Kiemelte, hogy a COVID-19 járványhelyzet miatt később megtartott novemberi eseményre már a „globális problémákra globális megoldások szükségesek” következtetéssel érkeztek a résztvevők. Emellett a nem állami szereplők is fontos szerepet játszottak az eseményen, hiszen – a korábbi COP-okkal ellentétben – már nemcsak az

államok képviselték a környezetvédelem ügyét a tanácskozáson. A COP 26 legfontosabb kezdeményezései a következők voltak: a fejlődő országok nagyobb támogatása az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, a globális metánkibocsátás csökkentésére vonatkozó kötelezettségvállalás elfogadása, valamint a párizsi szabálykönyv véglegesítése. Mindezek ellenére a 1,5 °C-os célkitűzés teljesítéséhez további erőfeszítésekre lesz szükség.

A tanácskozáson minden előadást kérdések és válaszok, illetve vélemények kifejtése követte. A társaság részéről Szenes Zoltán és Ráth Tamás fejtette ki a véleményét a megvitatott témakörökben. A vitában felszólalt az egyiptomi elsőbeosztott is, mivel a COP 27 tanácskozást 2022 novemberében Egyiptom szervezi. A workshop margóján Társaságunk meghívást kapott a siroki lőszergyár (RUAK Hungarian Ammotec Inc) meglátogatására. Összességében a tanácskozáson való részvétel jól szolgálta a Társaság láthatóságát nemzetközi környezetben, akár még arra is lehetőséget ad, hogy az MHTT részt vegyen az IMCCS munkájában.

Tudósított: Herceg Fanni és Szentmihályi Anna